

Notturmo

Notturmo

även kallad 'Blindsyn' eller 'Melankolin'

Kammarmusikspel i fem scener

av Christian Lanciai (2015)

Personerna:

Ellen

Hester, hushållerska

Stephen, krigsinvalid

Kathleen, Ellens väninna

Humphrey, gårdvar

Doktor Clarence

Handlingen utspelar sig i stugan och köket av ett ensligt hus ute på Yorkshires hedar.

Pjäsen bygger på dramat *"The Night Has Eyes"* men tar som alla författarens pjäser och bearbetningar en annan vändning.

Bakgrundsmusik: Schuberts *Notturmo*

Akt I scen 1.

Regn och blåst, stormen viner, och vädret är så extremt förfärligt, när en ensam kvinna kommer stapplande genom stormen och fram till det ensliga huset med ljus i endast ett fönster. Hon klappar på porten om och om igen. Till slut öppnar hushållerskan.

Hester Men kära barn, vad gör ni ute i stormen? Kom in, för all del! Ni måste vara genomsur! (Hon öppnar vänligt dörren och bjuder in Ellen, som drypande våt och kall tacksamt stapplar in. Huset öppnar sig: en enkel rustik interiör men ändå hemtrevlig.)

Ellen Vi var ute och vandrade när stormen överraskade oss.

Hester Vi? Och var är ditt sällskap?

Ellen Hon valde att hellre återvända.

Hester Och varför återvände inte du med henne?

Ellen Jag brukar inte vända när jag en gång kommit i gång.

Hester En anledning så god som någon. Naturligtvis måste du bli här över natten. Lyckligtvis har vi rum för sådana som du.

Ellen Men var är jag?

Hester Du har kommit hem till eremithålan eller tillflyktsorten för den svåraste av misantroper. Jag hoppas han inte kastar ut dig.

Ellen Är han farlig?

Hester Inte alls. Han är fullkomligt ofarlig. Han är en krigsinvalid och lider av svåra trauman varför han valt att ta avstånd från mänskligheten. Men värm dig nu ordentligt framför brasan. Här har du en filt. (*sväper in henne i en filt*) Jag ska hämta en värmande kopp te åt dig med någonting i. (*En dörr går bakom huset.*) Jag tror bestämt det är han. Hans enda avkoppling är ensliga promenader, och han går med förkärlek ut i dåligt väder, när han tror sig vara säker på att inte träffa någon annan. (*går ut*)

Ellen Nu har jag då verkligen hamnat i smöret. Men just ett ställe som detta skulle kunna erbjuda ledtrådar. Claire kanske stapplade in här precis som jag.

Stephen (*kommer in, en romantisk ung man besjälad av ett grubblande svårmod. Rycker till när han ser henne.*) Vem är ni?

Ellen Jag kunde ställa samma fråga till er.

Stephen Tack för att ni inte känner mig.

Ellen Borde jag göra det?

Stephen Absolut inte. Det är det sista ni borde göra. Men hur har ni lyckats förirra er hit, om ni inte vet vem jag är?

Ellen Jag och min väninna Kathleen var ute på en promenad på heden när vi överraskades av vädret. Min väninna blev livrädd för träskhålen och valde att genast skynda hem tillbaka till byn. Jag valde att fortsätta.

Stephen Varför?

Ellen Jag är sådan.

Stephen Och varför promenerade ni på heden? Ni borde väl ha vetat att den var farlig? Blev ni inte varnade? Såg ni inte att det var oväder på väg?

Ellen Vi är turister.

Stephen Som om det skulle ursäkta allt. Detta är ingen turistsäsong. Ni var ensamma på hela heden och tog en uppenbar risk. Ni måste ha haft något syfte.

Ellen Vi hade en väninna som försvann här för några månader sedan.

Stephen Och ni ger er ut på heden för att leta efter henne månader efter hennes försvinnande och i dåligt väder? Ville ni också försvinna?

Ellen Tvärtom. Allt vi ville var att sätta oss in i hennes situation och den vägen kanske få någon ledtråd till hennes öde.

Stephen Har ni kontaktat polisen?

Ellen Hon är efterlyst, men polisen kan inte göra mera.

Stephen Den lokala polisen är väl bekant med hedens dödsfaror. Många har försvunnit här under seklernas lopp, och ingen har någonsin återanträffats, död eller levande. Nå, här är fru Hester med en kopp te åt er. Låt det er väl smaka. (*Hester kommer in med teet och serverar Ellen med ömmaste välvilja.*)

Ellen Jag hoppas jag inte faller er till besvär eller last.

Stephen Vi har ett rum där uppe som ni kan få logera i. Hester, sätt på kaminen i gästrummet, och gör gärna också en brasa i dess spis. Vår gäst får inte dra på sig en förkylning genom sin tanklöshet.

Ellen Om det var tanklöshet var den avsiktlig.

Stephen Ni är tydligen inställd på att lösa er försvunna väninnas mysterium.

Ellen Ja.

Stephen Vad hette hon?

Ellen Claire.

Stephen (*tyst ett ögonblick*) Ett ganska vanligt namn.

Ellen Hon råkade inte ha vägarna här förbi?

Stephen (*vänder sig till Hester*) Hester, finns det tillräckligt med sängkläder där uppe? Är sängen bäddad?

Hester Jag ska ordna saken. Lita på mig, herrn. (*går*)

Ellen Bor ni här alldeles ensam med henne?

Stephen Nej, här finns även en gårdvar, men han dricker och håller sig i regel utomhus och i stallet.

Ellen Har ni hästar?

Stephen Vi har haft. Numera har vi bilväg ända fram, men i sådant här väder fastnar bilen i leran. Jag kör inte själv. Det är Humphrey som gör det.

Ellen Humphrey?

Stephen Gårdvaren.

Ellen Han som dricker och kör bil.

Stephen Ja, det gör han faktiskt, men han är lika pålitlig som Hester.

Ellen Och ni har ingen annan? Ingen familj, inga släktingar?

Stephen Nej. Jag känner dem inte längre. Jag klarar mig ensam.

Ellen Med er krigsskada?

Stephen Vad har Hester berättat?

Ellen Att ni lider av ett krigshandikapp som traumatiserat er till att söka er bort från all gemenskap.

Stephen Det är alldeles riktigt. Det är för min omgivnings eget bästa. Ni förstår, jag kan inte lita på mig själv. Jag får blackouts, och efteråt vet jag inte vad jag har gjort, ungefär som Silas Marner med sina kataleptiska anfall.

Ellen Går ni i sömnen?

Stephen Nej, det gör jag inte, men jag sover oroligt och är pinsamt medveten om att jag inte går säker för mig själv. Därför har jag Hester som noggrant håller efter mig.

Ellen Är det en krigsskada? Har ni fått granatsplitter i huvudet?

Stephen Någonting ditåt.

Ellen Men sådant kan åtgärdas nu för tiden. Man kan operera vad som helst, till och med inne i huvudet.

Stephen Är ni sjuksköterska?

Ellen Jag fick en viss utbildning och erfarenhet under kriget. (*Hester kommer in.*)

Hester Det är dags för era mediciner, herrn.

Stephen Jag vet. Och sedan är det dags att gå och lägga sig till en ny mardrömsnatt utan sömn. Sådant är mitt liv, fröken. Vad var det ni hette?

Ellen Ellen.

Stephen Och er försvunna väninna hette Claire. Har ni hört något om någon Claire som skulle ha försvunnit ute på heden för någon månad sedan, Hester?

Hester Ni vet mycket väl att det försvinner tanklöst folk på heden med jämna mellanrum. Inte ens polisen undersöker sådana fall. Allmänheten är informerad om att man ger sig ut på heden på egen risk. Allt ansvar är enbart ens eget.

Stephen Där hör ni, Ellen. Här blir folk levande begravda, och de anses bara ha sig själva att skylla.

Hester Sängdags, herrn. Ni har varit alldeles för länge ute och vandrat idag i rätt väder.

Stephen Ja, syster. *(till Ellen)* Det är hon som kommenderar. Jag har ingenting att säga till om.

Hester Er säng är klar, Ellen. Ni kan dra er tillbaka när ni vill, och ingen kommer att störa er under natten.

Ellen Hur vet ni det?

Stephen Här låses alla gäster in till natten.

Ellen Hur så? Är det risk för att de skall gå i sömnen?

Stephen Nej, det är för att eliminera alla risker med andra som till äventyrs kan gå i sömnen.

Ellen Gårdvaren?

Stephen O nej, han bara dricker och är fullkomligt oskyldig.

Ellen Hester?

Stephen Ännu mindre.

Ellen Då är det bara ni kvar.

Stephen Just det. *(vänder sig till Hester)* Jag är klar för natten. Lås in mig.

Hester Jag tror faktiskt inte det behövs, herrn. Det räcker om vi låser in vår gäst.

Stephen Då litar jag som vanligt på ert goda omdöme, Hester. *(höviskt till dem båda)* God natt. *(går)*

Hester (sätter sig vid brasan, till Ellen) Och ni har faktiskt ingen aning om vem han är? Ni kom inte hit i dolda avsikter?

Ellen Absolut inte. Jag har varit helt öppen. Jag kom bara hit på jakt efter spår av min väninna. Vem är han?

Hester Konsertpianisten och kompositören Stephen Bellamy.

Ellen Du milde! Han som försvann i kriget?

Hester Han kom tillbaka som vrak och begravde sig i anonymitet. Jag fick bara vården om honom på villkoret att hans inkognito och anonymitet respekterades maximalt.

Ellen Vilket öde! Han var ju vårt lands mest lovande pianist och tonsättare!

Hester Precis. Han borde aldrig ha fått gå ut i kriget. Han lever, men det är allt. Han är ett sjunket vrak som bärgats från botten men som aldrig kan göras sjödugligt igen.

Ellen Då förstår jag ett pianos närvaro här. Komponerar och spelar han inte alls mera?

Hester Han försöker ibland, men det blir bara patetiskt.

Ellen Stackarn!

Hester Säg aldrig det ordet så att han hör det.

Ellen Men ärligt talat, med den nya neurokirurgen kan vad som helst opereras nu för tiden. Jag har kontakter. Jag kan hjälpa honom.

Hester Det går han aldrig med på.

Ellen Varför inte?

Hester Ingen vettig människa går med på att någon gräver i hans huvud.

Ellen Så han är ändå vettig?

Hester För det mesta.

Ellen Han blir aldrig oregerlig?

Hester Medicinerna dämpar hans ångest och okontrollerbara sidor.

Ellen Hur yttrar sig hans kataleptiska anfall?

Hester Risken är att han blir våldsam utan att han är medveten om det själv. Efteråt chockeras han av att hitta mördade katter och hundar som resultat.

Ellen Men han angriper aldrig människor?

Hester Tacka hans psykofarmaka för det.

Ellen Tack, fru Hester, för all er information och hjälp. Nu har ni gett mig mycket att tänka på för natten.

Hester Jag hoppas ni kan sova gott ändå.

Ellen Det hoppas jag också. *(reser sig och är beredd att gå upp för trappan)*

Hester Det är det bortersta rummet. Det borde vara varmt och skönt nu.

Ellen Tack än en gång. *(går upp)*

Hester Jag låser efter er när ni gått och lagt er. Ingen skall störa er nattro. *(Ellen är borta.)* Sällsamt. Hon verkar alldeles ärlig. Nej, hon har nog verkligen bara kommit för att söka sin väninna. Men antagligen får vi även vänta besök av den andra väninnan. *(tar det lugnt och värmer sig framför brasan.)*

Scen 2. Samma scen. Morgon.

Hester rumsterar i rummet. Ellen kommer ner.

Hester Så tidigt uppe! Har ni sovit gott?

Ellen Ändå tycks jag vara sist uppe. Har herrn gått ut?

Hester Ja, han går alltid ut på långa ensliga vandringar på morgonen för att vädra sina känslor.

Ellen Han är visst en svårartad grubblare.

Hester Ja, han har minsann en hel del att grubbla över och mest av allt sig själv.

Ellen Är han alltför självupptagen?

Hester Tvärtom. Han vill bara slippa sig själv och komma ifrån sig själv.

Ellen Lyckas han?

Hester Nej.

Ellen Då är det hans problem. Varför?

Hester Därför att han inte blir klok på sin egen situation.

Ellen Borde han inte konsultera en psykiatriker?
Hester Han vägrar. Han vill klara sig själv. Dessutom skulle det aldrig gå att få en psykiatriker hit.
Ellen Varför inte det?
Hester Ingen skulle vara villig. Trakten är illa beryktad. Många skumma dödsfall och försvinnanden. Din väninna var bara en i högen.
Ellen Men om man betalade honom skulle han väl vara så illa tvungen att komma?
Hester Vem skulle betala honom? Husbonden vägrar. Jag gör det inte. Skulle ni?
Ellen Ja, jag skulle kunna tänka mig att försöka hjälpa honom på det sättet. Jag har kontakter.
Hester Glöm det. Och framför allt, nämn aldrig saken i husbonds närvaro.
Ellen Varför inte det?
Hester Ni ställer för många frågor.
Ellen Emedan jag inte får tillfredsställande svar på dem. *(En dörr hörs.)*
Hester Nu kommer han. Han är tidig idag. Glöm vad vi har talat om. *(Stephen kommer in.)*
Stephen *(har hört det sista)* Vad har ni talat om som ni skall glömma?
Ellen Jag har erbjudit mig att stå för kostnaderna om ni vill konsultera en psykiatriker för ert besvär. Han är en god vän till mig.
Stephen *(stirrar på henne som om han inte kunde tro sina öron och som om hon inte var klok. Efter en stund:)* Du vet inte vad du talar om.
Ellen Är det något fel på mitt erbjudande?
Hester Jag varnade henne.
Stephen Inte alls. Det kommer bara inte i fråga.
Ellen Varför?
Stephen *(pauserar först och tänker sig för)* Det skulle inte gå.
Ellen Varför?
Hester *(utnyttjar den nya pausen till att komma emellan)* Jag varnade henne för att ställa för många frågor.
Stephen *(plötsligt allvarlig)* Ellen, menar du allvar?
Ellen Naturligtvis.
Stephen Ärligt talat, Ellen, så tror jag inte att jag behöver det, åtminstone inte så länge du stannar i huset.
Ellen Då stannar jag i huset. Jag har vårdat krigsoffer förut. Jag vet vad psykiska skador kan handla om.
Stephen Jag vill faktiskt inte utesluta möjligheten att du skulle kunna hjälpa mig att komma till rätta med min situation.
Ellen Då gör jag det.
Stephen Det är inte alltid så här dimmigt och fuktigt och rått, ibland ser vi faktiskt solen, och det kan infinna sig riktigt njutbara dagar, och vi skall se till att du vantrivs här så litet som möjligt. Men vi måste låsa in dig till nätterna. Det är mitt enda villkor.
Ellen *(varmt)* Jag tror inte att du kan vara farlig, Stephen.

Stephen Det tror inte jag heller, men vi vet inte. Jag vet inte vad som händer med mig när jag får mina katalaptiska anfall, och när jag kommer tillbaka efter att ha varit borta ingen vet hur länge har jag inget minne av var jag varit, fastän jag ibland förflyttat mig som en sömngångare. Det är det hemskaste en sömngångare kan råka ut för: att vakna upp utan att ha en aning om var han är. Så är det för mig varje gång.

Ellen Vi ska börja med att prata ut ordentligt med varandra om alla aspekter av problemet. Det blir en god början. Sedan får vi se hur vi kan gå vidare.

Stephen Jag är rädd att jag kan vara en svår patient. Jag är lynnig och får plötsligt anfall av misshumör och kan plötsligt bara försvinna för att irra ute på heden i timmar och sedan komma tillbaka som en helt annan människa som glömt bort allt vad vi gått igenom.

Ellen Som jag sade, jag är van vid patienter.

Hester Och jag är här och stöttar er.

Ellen Tack, Hester. Då tror jag saken är avgjord. Jag stannar kvar här på obestämd tid.

Stephen Du är modig, Ellen.

Ellen Nej, bara mänsklig.

Hester Är det inte dags för lite frukost? Är ni inte hungriga?

Stephen Du läser våra tankar, Hester, bättre än någon psykiatriker.

Hester Det är det jag menar. Nu är vi två psykiatriker här till er tjänst, och fler behövs inte.

Stephen Jag hoppas ni har rätt. (*slår sig ner vid bordet, inbjuder Ellen att göra det samma, och Hester börjar förbereda, medan Stephen och Ellen konverserar ledigt och öppet som redan gamla vänner.*)

Kathleen (kommer plötsligt in genom ytterdörren) Ursäkta att jag bryter in, men råkar Ellen finnas här?

Ellen (reser sig genast) Kathleen! Vilken glad överraskning! (*skyndar fram, och de omfamnas hjärtligt*)

Kathleen (hämtar sig) Jag var så orolig för dig. Jag skulle aldrig ha låtit dig fortsätta över det livsfarliga träsket i ovädret, men du var hopplös! Nu har jag frågat överallt efter dig, och någon visste att du måste vara här.

Ellen Det går ingen nöd på mig, Kathleen, det vet du väl sen gammalt? Jag har alltid klarat mig själv, och alla har alltid oroat sig för mig i onödan, och jag har råkat ut för världens trevligaste värdfolk. Det här är Stephen och hans hushållerska Hester.

Kathleen Jag är glad att läget inte var värre. Vi har redan förlorat en väninna här i trakterna.

Stephen Vem visste att Ellen måste vara här?

Kathleen Det var den enda möjligheten. Det fanns få hus att välja mellan, och de andra var uteslutna.

Ellen (till Stephen) Får jag berätta om er, Stephen?

Stephen På egen risk.

Ellen (till Kathleen) Detta är konsertpianisten och kompositören Stephen Bellamy, som lider av en krigsskada, varför han har isolerat sig här, men vi ska kurera honom. Vi känner ju doktor Clarence.

Stephen Vem är doktor Clarence?

Kathleen Världens mest kvalificerade unge neurolog. Men vad lider han av för skada?

Stephen Katalepsi, amnesi, ständiga minnesluckor och blackouts och perioder av brist på kontroll över mig själv.

Kathleen (hela tiden till Ellen) Äter han mediciner?

Stephen Helst inte.

Kathleen Bra. Fortsätt med det.

Hester Vi håller honom allt under uppsikt. Han äter inga mediciner utöver dem som han måste.

Kathleen (genast mot Hester) Måste? Vet ni vad mediciner är, fröken? Det är gift! Det grekiska ordet för medicin betyder gift!

Stephen (uppmuntrad) Äntligen någon sakkunnighet!

Hester Ni vet inte vad han kan ta sig till om han inte äter sina mediciner. Det vet han inte ens själv.

Kathleen Har han varit våldsam?

Hester Det ska vi inte tala om här.

Kathleen Vad gjorde han i kriget? Dödade han folk? Har det med det att göra? Vet han något om Claire? *(genast en ny stramare spänning)*

Hester (stramt) Här vet ingen något om Claire.

Kathleen Det var ju därför vi sökte oss hit, Ellen. Du har väl frågat dem?

Ellen Nej, jag har inte frågat dem.

Stephen Jo, Ellen, du har frågat, men vi gav dig inget svar. Er väninna var faktiskt här, Kathleen, men hon försvann spårlöst.

Kathleen Hur då?

Stephen Det är det ingen av oss vet.

Kathleen Då har vi i alla fall kommit ett steg närmare. Vi har fått upp ett spår, och det är bara att följa det vidare. Kommer du med mig tillbaka till byn, Ellen?

Ellen Nej, jag stannar här.

Kathleen Stannar här?

Ellen Jag har lovat Stephen att stanna för att hjälpa honom komma till rätta med sig själv, tills vi kan få doktor Clarence hit för en diagnos.

Kathleen Jag säger då det. Tur i alla fall att jag hittade dig. Annars hade doktor Clarence varken förlåtit mig eller dig.

Stephen Ni kom in som en frisk fläkt från heden, Kathleen. Ni stannar väl på frukost? Vi skulle just börja.

Kathleen Naturligtvis. En god engelsk frukost tackar man aldrig nej till.

Stephen Var så god. *(visar henne en plats vid bordet, och alla bänkar sig på nytt. Stämningen är åter ledig och avslappnad, men Stephen kastar då och då förstulna blickar mot Kathleen och Ellen, som för att utrona hur mycket de kunde misstänka...)*

Scen 3. Midnatt, månsken.

Stephen (uppträder) Finns det något värre öde än att inte kunna lita på sig själv? Att ständigt torteras av självförelöser och ett självförintande tvivel på allt vad man går för och levat för? Vad gjorde jag i kriget egentligen? Jag dog. Ty jag deltog i ett företag som gick ut på att människor skulle dö och dödas, så många som möjligt, och även om jag inte själv dödade någon deltog jag i det allmänna massdödandet och gjorde mig medskyldig som en av de kollektiva mördarna. Jag hade ingenting där att göra och förlorade bara mig själv. Jag kan aldrig mera spela offentligt, ty min koncentrationsförmåga är förlorad, genom att jag hela tiden måste tänka på alla krigets offer. Var det jag själv eller kriget som berövade mig min musik? Det var jag själv genom att jag föll till föga för kriget. Jag måste delta eller ta på mig feighetens eviga vanära, ty det var en allas plikt mot världen och civilisationen att ta upp kampen med den aggressiva diktaturen. Och har jag inte straffats tillräckligt? Fick jag inte en bestående krigsskada som lön för mitt samarbete? Är jag inte hjärnskadad för resten av livet som tack för mina insatser? Och så kommer dessa damer och vill försöka rädda mig utan att inse vilket hopplöst fall jag är. Deras naivitet är rörande, men de vet inte vad de ger sig in på. En av dem har redan gått förlorad, Ellen är självuppoffrande nog att vilja ställa upp som nummer två, och sedan har hon en väninna. Ack, kan jag acceptera deras offervilja? Jag borde skicka Ellen hem igen, men hon vill inte. Och vad hände med Claire? Ingen vet. Med mina minnesluckor och anfall av katalepsi varefter jag inte har någon aning om vad jag kan ha gjort kan jag mycket väl själv ha jagat ut henne på heden och sett henne förgås. Jag vet inte. Min hushållerska gör sitt bästa för att hålla mig under kontroll genom övervakning och påtvingad medicinering, men jag tvivlar på att det hjälper. Och jag kan inte neka till Ellens och Kathleens hjälp. Jag är för svag för att kunna säga nej, fastän jag borde rädda dem med att göra det. Jag har inget ego mera. Det gick under när jag fick se alltför många andra dö.

Ellen (kommer ut och ser honom, nalkas försiktigt) Stephen, vad gör du här ute alldeles ensam?

Stephen Ellen! Du borde vara inlåst för din egen säkerhet.

Ellen Jag vägrade. Har du glömt att vi med Kathleen lyckades övertala Hester till att inte göra det mera? Jag är inte rädd, och Kathleen står på min sida. Jag är här för att göra dig frisk.

Stephen Det kan du inte.

Ellen Det inbillar du dig bara.

Stephen Du vet inte vad du ger dig in på. Du ser inte ditt eget bästa.

Ellen Men jag ser *ditt* bästa. Det är viktigare.

Stephen Varför tror du det?

Ellen För att jag älskar dig.

Stephen Ellen, du vet inte vad du säger.

Ellen Om det är något jag vet så är det det.

Stephen Menar du allvar?

Ellen Naturligtvis.

Stephen Kom i mina armar. (*omfamnar henne innerligt*) Du är således beredd att offra dig för mig, precis som din väninna Claire?

Ellen Gjorde hon det?

Stephen Hon ville precis som du stanna här och hjälpa mig. Hon ville få en läkare att komma hit, kanske samma läkare som ni känner. Jag vet inte vad som hände sedan. Jag har ju minnesluckor och kataleptiska anfall. Jag vet inte vad jag gör under tiden. Jag har dödat kattor och hundar utan att jag varit medveten om det. Efteråt har likena konstaterats. Men Claires lik har aldrig konstaterats. Hon kanske fortfarande lever där ute någonstans. Jag kanske jagade henne i döden. Jag vet inte.

Ellen Blev även hon kär i dig?

Stephen Jag är rädd för det.

Ellen Stephen, efter Kathleens besök idag är jag förvissad om att det egentligen inte är något fel på dig. Du är offer för din egen självnedvärdering. Du borde återuppta musiken. Den borde kunna åter ge dig ditt naturliga självförtroende.

Stephen Jag kan inte spela utan att komma av mig. Fingrarna fastnar i tangenterna. Jag kan inte synkronisera dem. Jag kan inte koncentrera mig. Jag kan inte längre läsa noter flytande utan tappar bara bort mig. Jag är förbi som musiker och kan aldrig komma tillbaka.

Ellen Men du kan komma tillbaka som människa.

Stephen Det tvivlar jag på.

Ellen Det tvivlar inte jag på.

Stephen Du är för god för mig.

Ellen Vi skall få hit vår läkare. Han är en säker bedömare. Han är mera det sunda förnuftets man än någon medicinsk formalist. Jag vet att han kan hjälpa mig.

Stephen Hester vill inte få hit honom.

Ellen Varför?

Stephen Hon är väl svartsjuk. Hon vill vårda mig ensam.

Ellen Har hon intresse av att hålla dig isolerad?

Stephen Jag har valt det själv, och hon ensam åtog sig att vårda mig här ute.

Ellen Men du var sjuk då. Sedan dess har du blivit mycket friskare.

Stephen Inte i själen.

Ellen Inga mediciner kan bota själen.

Stephen Nej, men de kan lindra själens plågor.

Ellen Ja, det kan också sprit och narkotika, men bara tillfälligt, och sådana hjälpmedel till verklighetsflykt förvärrar bara självbedrägeriet.

Stephen Det blir svårt att få mig ur Hesters våld.

Ellen Jag tror nästan mer och mer att det är vad som behövs.

Stephen Vi får se vad er läkare säger.

Ellen Till dess lämnar jag aldrig din sida.

Stephen Du är för god för mig.

Ellen Nej, jag ser bara att här är någonting jag kan göra.

Stephen Det är rätt i kvallsdimmorna. Kom, låt oss gå in.

(De går in tillsammans med armarna om varandra.)

Scen 4. Hester och Humphrey i köket.

- Humphrey* Vi kan inte ha det så här.
Hester Nej, det kan vi inte.
Humphrey Vad tänker du göra åt saken?
Hester Vad kan vi göra åt saken?
Humphrey Senast lät vi henne hållas tills det gick för långt.
Hester Det har inte gått för långt här ännu.
Humphrey Men det är på väg.
Hester Ge henne en chans. Hon är ju en rar och präktig flicka.
Humphrey Vi kan inte riskera att vi får en riktig läkare hit.
Hester Nej, det kan vi inte, men än så länge är han inte ens på väg.
Humphrey Är du säker på att du har koll på läget?
Hester Naturligtvis. Jag kan ju honom utan och innan.
Humphrey Men risken är att han blir kär igen. Vad gör vi då?
Hester Lita på mig. Hon litar ju på mig. Vad har vi då att frukta av henne, så länge vi har hennes förtroende?
Humphrey Jag skulle aldrig lita på henne.
Hester Det behöver du inte heller. Det enda som behövs är att hon litar på oss.
Humphrey Jag hör henne komma. Det är bäst jag går.
Hester Ja, gå du, så får jag tala med henne. Oroa dig inte.
Humphrey Inte ännu. (*går*)
Ellen (kommer in) Nej, men se god morgon, Humphrey! Det är inte alla dagar du visar dig!
Humphrey Jag skulle just gå.
Ellen Inte för min skull, hoppas jag.
Humphrey Jag har saker att göra. Ursäkta mig. (*lyfter på mössan till avsked och går*)
Hester Han är alltid här på morgnarna.
Ellen Men han tycks undvika mig.
Hester Inte alls. Han är bara karl och en grov sådan och därför blyg för damer.
Ellen Men inte för er.
Hester Vi har känt varandra så länge. Nå, hur har natten varit?
Ellen Tack för att jag äntligen slapp få vara inlåst.
Hester Det var husbonds order.
Ellen Men på min önskan.
Hester Han ansåg sig kunna ta den risken.
Ellen Vilken risk?
Hester (lägger ner stickningen) Ellen, ända sedan ni kom har han mer blivit sig själv, slappnat av och blivit lugnare. Ni har ett gott inflytande på honom. Hur långt har det gått?
Ellen Så långt att han gått med på att jag får ta hit en läkare åt honom.

Hester När?

Ellen Snarast möjligt. Är ni emot det?

Hester (*ser bort*) Jag tror inte det är en bra idé. Jag tror inte det kan lyckas.

Ellen När har han senast haft en konsultation?

Hester När han fick sina mediciner ordinerade.

Ellen När var det?

Hester För några månader sedan.

Ellen Efter Claires försvinnande?

Hester Ja, efter Claires försvinnande.

Ellen Var han medicinfri före det?

Hester Ja, det var ett olyckligt experiment.

Ellen Var han medskyldig till hennes försvinnande?

Hester (*ser rakt på henne*) Det kommer vi aldrig att få veta, eftersom hon bara försvann.

Ellen Vad tror ni hände?

Hester Heden är oändlig, och dimmorna är försåtligt oberäkneliga. Det kan plötsligt bli tjocka eller regn och storm utan den minsta förvarning.

Ellen Men varför gav hon sig iväg?

Hester Det får vi aldrig veta förrän om hon en dag kommer tillbaka.

Ellen Så ni räknar med den möjligheten?

Hester Alla räknar med den möjligheten.

Ellen Hester, Stephen avslöjade för mig i natt att Claire bodde här på samma sätt som jag gör nu, att hon ville få Stephen frisk och att hon planerade att ta hit en läkare, kanske samma läkare som vi känner.

Hester I natt? Träffade ni honom i natt?

Ellen Ja, han var orolig och vistades ute i månskenet, där jag fann honom mycket melankolisk. Vi älskar varandra.

Hester Så långt har det alltså gått.

Ellen Gick det lika långt med Claire?

Hester Ja, det gick lika långt med Claire.

Ellen Hade ni intresse av att hindra henne från att ta hit en läkare?

Hester Vad insinuerar du?

Ellen Ingenting. Jag bara undrar och ställer en fråga.

Hester Nej, vi hade inget intresse av att ta hit en läkare. Det skulle inte hjälpa, inte ens om någon läkare friskförklarade honom. Han är inte sjuk, om det inte vore så att han själv gjort sig sjuk.

Ellen På vilket sätt?

Hester Han hade allt och gjorde en lysande karriär som pianist och kompositör, men han led av en med åren allt värre rampfeber. Han blev nervös och började tappa konceptena och lida av koncentrationsstörningar. Då gav han sig ut i kriget. Det hade han inte behövt göra. Vilken psykiatriker som helst hade gett honom frisedel, men han ville komma bort, fly undan från sig själv och från de omänskliga krav som musiken ställde på honom. Kriget kurerade honom från musiken, och nu har han

sina krigstrauman att skylla på för att hålla sig borta från musiken och allmänheten. Han håller på att isolera ihjäl sig.

Ellen Och ni hjälper honom med det?

Hester Jag känner honom, mitt barn. Han skulle aldrig kunna återvända till rampljuset. Han blev för överkänslig, och den överkänsligheten förvärrade kriget för honom. Han blir aldrig normal igen, vare sig med mediciner eller med någon läkare som kunde övertyga honom om att han är frisk.

Ellen Hjälper då hans mediciner?

Hester De lugnar ner honom, bedövar honom och håller honom avspänd. Om han inte tog dem skulle han dricka i stället, vilket bara skulle förvärra hans irritabilitet. Tro mig, Ellen, det bästa för honom är status quo. Låt honom vila sig ensam här ute med ständigt frisk luft och ensamhet omkring sig, och ni får gärna hålla honom sällskap om ni vill.

Ellen Så ni vill hålla honom som en halv människa.

Hester Det har jag inte sagt.

Ellen Men det är det ni gör.

Hester Och vad vill *ni* göra?

Ellen Jag tror på honom och att han kan återgå till ett professionellt och verksamt liv. Här bara tvinar han bort både kroppsligt och själsligt, och det är det enda medicinerna hjälper honom med. Jag vill få honom bort härifrån, och jag tror att jag med min kärlek kan få honom att tro på sig själv igen.

Hester Lycka till i så fall, men det är ett farligt experiment.

Ellen Vad kan gå fel?

Hester Vi vet inte vad som hände med Claire.

Ellen Det låter som om ni trodde han var inblandad.

Hester Han *var* inblandad. Annars hade hon aldrig försvunnit. Hon älskade ju honom, precis som ni.

Ellen Vill ni varna mig?

Hester Behövs inte. Ni är redan varnad. Förhoppningsvis har ni begripit att ni befinner er på ett minfält.

Ellen Och jag ser en rätt väg att gå igenom det. Kom jag inte hit hela vägen oskadd trots alla träskhål?

Hester Jag kan bara önska er lycka till.

Ellen Så ni tänker inte hindra oss från att hämta hit doktor Clarence?

Hester Nej, men jag tror aldrig att han kommer hit.

Ellen Tack, Hester. Jag tänker i alla fall försöka.

Hester Lycka till, mitt barn. Det är allt jag kan säga. (*suckar och sticker vidare*)

Ellen (på vägen ut, för sig själv) Nej, jag kan inte tro henne om något ont. Hon spelar ju med helt öppna kort och ställer inga hinder i vägen. (*går*)

Hester (ensam) Bara det inte händer något olyckligt nu igen. (*sticker vidare*)

Scen 5. Stugan.

(*Kathleen kommer in med doktor Clarence.*)

Kathleen Ingen här? Har vi kommit hit förgäves?
Clarence Det verkar så. Jag borde inte ha följt med.
Kathleen Men nu är vi här. Bara det inte har hänt något.
Clarence Är du säker på att det är rätt stuga?
Kathleen Naturligtvis. Jag har ju varit här förut.
Hester (kommer in) Vad vill ni?
Kathleen Var är alla människor?
Hester Vi är här. Vad har ni här att göra?
Kathleen Detta är doktor Clarence. Var är Ellen?
Hester Ellen är ute på heden med husbond. Ingen vet när de kommer tillbaka. Vi har inte bett om någon doktor.
Kathleen Men nu är han här, och vi kom överens med Ellen att han skulle komma hit.
Clarence (till Kathleen) Vi tycks ha kommit hit förgäves.
Hester Ja, ni har kommit hit förgäves. Ni har ingenting här att göra. Husbond behöver ingen mera läkare än de han redan har.
Clarence Och vad har han då för läkare?
Hester Han behöver inga läkare. Han har sina mediciner, och det räcker.
Clarence Jag fruktade det. Vad är det för mediciner?
Hester Allt möjligt. Sådant som får honom att sova och slippa ångest.
Clarence Placebo. Jag skulle gärna vilja träffa honom.
Hester Jag tror inte han vill träffa er. Han har haft nog av läkare.
Clarence Det tror *jag* det. Därför har han fått för mycket mediciner. Jag skulle tro att han inte behöver en enda.
Hester Ni har ju aldrig träffat honom.
Clarence Nej, men jag vet vad det handlar om, för jag känner läkare som tillhandahåller psykiska mediciner. Kathleen, jag tror vi stannar här tills de kommer.
Kathleen Det tror jag också.
Hester Ni gör intrång i en enskild människas privatliv.
Clarence Inte alls. Inte ännu, eftersom vi aldrig träffat honom, och vi känner Ellen. Vi har främst kommit för att träffa henne.
Ellen (kommer in med Stephen, hand i hand) Kathleen! Och Clarence! Vilken glad överraskning!
Stephen (till Ellen) Är detta läkaren du talade om?
Ellen Ja, äntligen är de här!
Kathleen Vi har inte blivit särskilt vänligt bemötta av er värdinna här.
Stephen Hon är ingen värdinna. Hon är min hushållerska.
Hester Sedan många år.
Stephen Likväl bara min hushållerska.
Clarence Likväl skall vi inte stanna längre än nödvändigt. Kathleen och Ellen har konsulterat mig för att inspektera ert fall, Stephen Bellamy. Har ni något emot det?

Stephen Inte alls. Det har varit tal om saken i årtal, men ingen läkare har någonsin kommit levande fram hit.

Clarence Vem var er sista läkare?

Stephen En psykiatriker som hoppades få slippa se mig mera. Han gav mig recept som skulle räcka för en obegränsad framtid.

Clarence Och vad var det för recept?

Stephen Mest vanliga Sepofantabletter. Jag har listan här. *(räcker honom en lista)*

Clarence Jag förstår. Det är ångstdämpande medel som hjälper er att sova men med bieffekter.

Ellen Vad för bieffekter?

Clarence Alla möjliga. De bromsar vissa substanser i hjärnan men minskar samtidigt dess kapacitet och kan leda till tidig demens. Det är så de flesta psykiska mediciner fungerar. Man botar symptomen med att spränga bort dem, ungefär enligt principen att bota en skada genom amputation. Man åtgärdar en skadad byggnad med att riva den.

Stephen Det enda jag egentligen lidit av är överkänslighet, men den har ständigt blivit värre med åren. Det var den mina läkare ville skona mig ifrån.

Clarence Överkänslighet är en begåvning, inte en mentalsjukdom. Men ni lär ha ådragit er skador under kriget. Vad var det för skador?

Stephen Chocker.

Clarence Granatchocker?

Stephen Nej, psykiska chocker. Jag såg alltför många oskyldiga dö.

Clarence Sådant måste man leva med. Man kan inte åtgärda sina minnen med att begrava dem levande. Antingen konfronterar man sina upplevelser, eller också klarar man inte av sitt eget liv, och då är man feg.

Stephen Jag tror det är det jag lider av.

Clarence Feghet?

Stephen Rädsla för livet.

Clarence För att ni sett dess avigsidor? Min vän, är ni så barnslig? Är ni så omogen? Ni hade ju en lysande karriär, nio är en glänsande pianist och musikalisk begåvning, ni komponerar själv, och här har ni dessutom en idealisk hjältinna vid er sida att stötta er i vått och torrt. Hur kan ni kasta bort ett sådant liv?

Ellen Stephen, lyssna på Clarence. Han vet vad han talar om. Han är människokännare. Kasta bort dina mediciner och börja leva, och det är sant som han säger. Du har mig vid din sida. Ge dig själv en chans. Våga leva.

Stephen Ellen, jag tackar dig för ditt stöd, och jag tackar er, doktor Clarence, för att ni gjort er besväret att ta er hit. Det är inte lätt över de dimmiga hedarna och de leriga vägarna. Inte alla lyckas med det. Men ni har besvärat er förgäves.

Ellen Vad menar du?

Stephen Ellen, jag älskar dig, men jag behöver dig inte. Jag är musiker först och främst, och musiken bergtog mitt liv från början. Det är inte bara kriget och dess fasor som skrämte mig från livet. Vad som skämt mig ännu mer är min karriär. Jag har sett mina kolleger och genomskådat dem. De är bara ytliga karriärister som utan

tvekar offrar all sin mänsklighet bara för att lyckas och komma fram i rampljuset. Detta rampljus är en dödsfälla. Jag bevarar hellre min själ än att jag gör framgång och blir världsberömd. Därför valde jag att försvinna hit ut så långt borta från civilisationen som möjligt utom räckhåll för världens ytlighet och dödliga flärd, som bara är till för att förföra människorna till hjärntvättad intighet. Jag vill inte ha något med dem att göra. Jag vill ha min musik i fred. Här kan jag spela för mig själv utan att någon kan höra mig, här kan jag komponera utan att någon stör mig, här får jag vara ensam, men ingen ensamhet är värre än den man känner tillsammans med andra människor vilkas ytlighet man inte kan dela. I min ensamhet och isolering här känner jag kontakt med hela naturen och universum och alla själar, levande och döda, medan jag slipper alla de dödliga fåfångans narrar, sandbyggarna och vindjägarna. Jag älskar dig, Ellen, men jag behöver dig inte. Hester här sköter om den materiella delen av mitt liv, och något annat än vad hon åstadkommer behöver jag inte för att överleva, men min själ behöver musiken och ensamheten. Jag är ledsen, Ellen. Tack för din kärlek, men på en sådan hopplöst förlorad själ som jag är den bortslösad.

Clarence Betyder det att ni föredrar att fortsätta nyttja era placebomediciner till långsam självförintelse framför att räcka lyckan och hälsan handen genom Ellen, som ändå erbjuder er sitt liv?

Stephen Doktor Clarence, jag skall med nöje följa ert råd och skrota alla mina mediciner. Kanske ni har rätt. Kanske jag borde odla min överkänslighet i stället för att motverka den. Men i så fall blir jag bara ännu mer beroende av min ensamhet och frihet i denna avlägsna isolering. Ju mindre världen vet om mig, desto bättre.

Ellen Jag älskar dig ändå, Stephen, och kanske bara desto mera därför. Jag har ingenting emot att dela ditt liv på ditt villkor av fullständig personlig frihet. Det är kanske till och med bättre och sundare än ett samliv.

Stephen Det är ditt val i så fall, Ellen, men vet, att du då binder dig till en osalig och orolig ande av ständig ofrid.

Ellen Ja, det gör jag.

Clarence Säg mig bara en sak. Vad hände med er tidigare självuppoffrande dam, Claire, som vi alla tre kände mycket väl? Vet ni vad som hände med henne?

Hester Hon gav sig av.

Clarence Jag frågade inte er. Jag frågade är husbonde. Vet ni vad som hände?

Stephen Det är som Hester säger. Det är riktigt. Hon blev olyckligt kär i mig och ville precis som Ellen skaffa mig bättre vård än den jag hade, redan hon ville att ni skulle komma hit och undersöka mig, men jag vägrade låta mig lockas tillbaka till den timliga världen. Även hon ville att jag skulle återgå till konsertestraderna och göra min lycka med att skaffa mig det erkännande som jag med min begåvning och prestation förtjänade, men jag vägrade. Då insåg hon att jag var ett hopplöst fall och lämnade mig. Vart hon tog vägen vet ingen. Hon kanske lämnade landet, men hon blev mycket olycklig av att vägra acceptera att jag vägrade acceptera ett anständigt liv.

Clarence Då kan jag glädja er med att hon lever och har hälsan men bor långt härifrån. Då Kathleen och Ellen här intresserade mig för ert fall gjorde jag undersökningar i fallet Claire och lyckades finna ut att hon flyttat till Irland och där valt att fortleva ett liv inkognito. Hon beklagade att hon gjort sina väninnor oroliga och bedrövade över att hon lämnat sitt tidigare liv bakom sig, men det såg hon sig tvungen att göra, då hon var mycket olyckligt kär i er, Stephen.

Stephen Det gläder mig att hon lever.

Kathleen Varför har du inte sagt detta tidigare, Clarence?

Clarence En läkare måste iaktta sin tystnadsplikt. När jag fann henne besvor hon mig att bevara hennes hemlighet, då hon inte ville vålla Stephen här mera oro sorg och besvikelse än hon redan gjort. Hon menade att det var bäst för Stephen att aldrig mera höra talas om henne.

Stephen Det är tvärtom jag som vållat henne sorg och besvikelse, men jag kunde inte överge min musik och mitt liv för hennes välmenande.

Clarence Då anser jag att vi är klara här. Ni är frisk, Stephen, det råder ingen tvekan om den saken, ni är kanske friskare än någon annan, men jag råder er att aldrig mera ta några som helst mediciner. Om de kan påverka er alls kan de endast skada er.

Stephen Tack, doktorn. Jag uppskattar ert råd, och det kommer att följas.

Kathleen Vad gör du, Ellen? Kommer du med oss? Tydligen kan du inte påverka Stephens liv.

Stephen Tvärtom. Det har hon redan gjort och det enbart i positiv måtto. Du är fri från mig, Ellen, och har inga skyldigheter.

Ellen Jag kommer med er, Kathleen och Clarence, men jag fortsätter att leva för Stephen.

Kathleen Som särbo?

Ellen Jag tillhör honom redan för resten av mitt liv, och det spelar ingen roll under vilka former, om det är som särbo eller något annat.

Stephen Du är välkommen att stanna här, men du får ta mig som jag är.

Ellen Då stannar jag här, och du slipper mera låsa in mig.

Stephen Då kan jag lita på dig. *(omfamnar henne)*

Clarence Kom, Kathleen. Vi får återbesöka dem en annan gång.

Kathleen (till Ellen) Det var i alla fall bra att vi lyckades få med oss Clarence hit till slut. Nu fick vi veta vad det tog åt Claire.

Ellen Jag tänker inte begå samma misstag som hon. Jag tänker aldrig ställa något krav på Stephen.

Kathleen Lycka till. Kom, Clarence. *(Hon går med Clarence.)*

Ellen Välkomna tillbaka!

Stephen Nu, Hester, kan du sätta på teet.

(Hester går ut medan Stephen och Ellen omfamnar varandra, som om de äntligen funnit varandra för första gången.)

Slut.

Göteborg 13.11.2015